

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: L. V.

zastoupeného advokátem Mgr. Ing. Martinem Matějkou
sídlem Jana Babáka 2733/11, 612 00 Brno

proti

žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2024, č. j. JMK 42543/2024

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Účastníci řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce je spoluvlastník pozemku parc. č. XA v katastrálním území X. Na tomto pozemku (ve dvorní části za rodinným domem č. p. X) zahájil bez povolení stavbu dvoupodlažní budovy o půdorysu cca 5 x 12 m.

2. Při místním šetření dne 15. 11. 2023 to zjistil Městský úřad Bzenec (stavební úřad), a žalobci rozhodnutím ze dne 26. 1. 2024, č. j. 24/00705/STAV/vitp, nařídil dotyčnou stavbu odstranit, neboť byla prováděna bez rozhodnutí nebo opatření stavebního úřadu. V průběhu řízení o odstranění stavby žalobce nepožádal o její dodatečné povolení.
3. Proti rozhodnutí o odstranění stavby sice žalobce podal odvolání, to však bylo podle žalovaného opožděné a rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“) jej zamítl. Proti napadenému rozhodnutí brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 22. 5. 2024.

II. Argumentace žalobce

4. Žalobce navrhuje napadené rozhodnutí prohlásit nicotným a to z více důvodů.
5. Ačkoliv podal odvolání pozdě, nicotnost rozhodnutí musel žalovaný prohlásit i bez námitek. Nicotnost rozhodnutí o odstranění stavby způsobuje v první řadě to, že bylo vydáno podle neplatného stavebního zákona (č. 183/2006 Sb.), který nebyl v době vydání rozhodnutí účinný. Přitom i podle judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2018, č. j. 1 As 165/2018-40) je pro rozhodování správního orgánu rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí. Rozhodnutí na základě neplatného předpisu je nicotné, neboť nemá právní podklad.
6. Druhým důvodem nicotnosti rozhodnutí o odstranění stavby je jeho neuskutečnitelnost. Stavba, kterou má žalobce odstranit, totiž není v rozhodnutí dostatečně jasně identifikována a vykonavatel by tak mohl teoreticky odstranit stavbu jinou. Stavby o rozměru 5 x 12 m se na pozemek vejdu minimálně dvě. Polohu stavby na pozemku identifikoval stavební úřad pouze přibližně tím, že je u hranice s jinými pozemky. To může vyplývat i z naprosto nedostatečné kontrolní prohlídky dne 7. 12. 2023, která nesplňovala formální požadavky dle § 18q vyhlášky č. 503/2006 Sb. Neurčitá identifikace se pak promítla i do oznámení o zahájení řízení o odstranění stavby ze dne 8. 12. 2023.
7. V rozhodnutí o odstranění stavby pak zcela chybí důvody rozhodnutí. Ne všechny stavby vyžadují stavební povolení nebo jiné opatření, které by bylo pro realizaci stavby nezbytné. Stavební úřad proto měl nejprve posoudit, jaké jeho rozhodnutí je pro stavbu nutné, a až pak mohl vést řízení o odstranění stavby. V rozhodnutí o odstranění stavby chybí posouzení první podmínky (zda stavba potřebuje povolení nebo jiné rozhodnutí), což opět způsobuje jeho nicotnost.

III. Argumentace žalovaného

8. Žalovaný ve věci pouze uvedl, že žalobní námitky považuje za bezpředmětné a ryze účelové.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť žádná ze stran jednání nepožadovala.
10. Žaloba **není důvodná**.

Právní posouzení

11. Ačkoliv žalobce uplatnil v řízení několik žalobních bodů, jejich posouzení nutně ovlivňuje předchozí řízení u správního orgánu. Žalobce v žalobě žádným způsobem nezpochybňuje,

že proti rozhodnutí o odstranění stavby podal své odvolání pozdě. Soud ze správního spisu ověřil, že rozhodnutí bylo žalobci doručeno 31. 1. 2024 a byl v něm řádně poučen o tom, že se proti němu může odvolat do 15 dnů. Lhůta pro podání odvolání žalobci marně uplynula 15. 2. 2024. Žalobce odvolání podal až 26. 2. 2024, bylo to však odvolání blanketní a žalobce v něm nijak nevysvětlil, proč nestihl odvolací lhůtu. Žalovaný tak věcně prvostupňové rozhodnutí vůbec nehodnotil, protože si vystačil (důvodně) s tím, že je žalobcovo odvolání opožděné. To je pro věc zcela klíčové.

12. Předpokladem pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle § 68 písm. a) s. ř. s. je, že žalobce vyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem. I podání opožděného odvolání tuto podmínku splňuje a žalobu proti odvolacímu rozhodnutí, jímž správní orgán odvolání pro opožděnost zamítá, není možné odmítnout pro nepřípustnost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2015, č. j. 9 As 293/2014-45; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
13. Ačkoliv je žaloba přípustná, rozhodně neplatí, že by žalobce mohl namítat cokoliv. O věcný přezkum rozhodnutí o odstranění stavby se připravil sám svým liknavým postupem a tím se připravil též o to, aby se meritem věci zabýval krajský soud. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že *„v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu je tedy soud v případě žaloby proti rozhodnutí o zamítnutí odvolání jako opožděného nebo nepřípustného oprávněn zkoumat v mezích žalobních bodů pouze to, zda se skutečně jednalo o opožděné nebo nepřípustné odvolání a zda byl žalobce zkrácen na svých právech neprovedením odvolacího přezkumu, a nemůže se zabývat zákonností dosud pravomocného prvostupňového rozhodnutí“* (rozsudek ze dne 18. 10. 2024, č. j. 5 As 222/2023-43, bod 21). Totéž platí pro nicotnost prvostupňového rozhodnutí – ani tou se krajský soud nemůže zabývat (bod 22 citovaného rozsudku). Jedinou žalobní námitku, kterou by žalobce mohl v řízení uplatnit, tedy že jeho odvolání opožděné nebylo, ale žalobce vůbec nevznáší.
14. K tomu je ještě třeba dodat, že podle § 76 odst. 2 s. ř. s. soud i bez návrhu vysloví nicotnost rozhodnutí, trpí-li touto vadou. To se však týká pouze nicotnosti toho rozhodnutí, které je žalobou napadeno. Za běžných okolností samozřejmě platí, že prvostupňové a odvolací rozhodnutí tvoří jeden celek. Vyskytne-li se tudíž nějaká zásadní vada už v prvostupňovém rozhodnutí (či řízení), provází řízení jako celek. Například je-li prvostupňové rozhodnutí nepřezkoumatelné a odvolací rozhodnutí tuto vadu nenapraví, trpí nepřezkoumatelností obě rozhodnutí (srov. bod 35 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2021, č. j. 8 As 105/2020-59). V nyní řešeném případě je to ale jinak. U rozhodnutí, jímž se odvolání zamítá pro opožděnost, takováto úzká vazba s prvostupňovým rozhodnutím dána není. Na obě rozhodnutí je třeba nahlížet jako na samostatná a takto je i hodnotit. Soud se – jak už bylo výše řečeno – musí omezit jen na otázku včasnosti podaného odvolání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2010, č. j. 5 As 10/2010-75).
15. Žalobcem tvrzená nepřezkoumatelnost rozhodnutí o odstranění stavby je přesně tou námitkou, která se týká pouze zákonnosti prvostupňového rozhodnutí. Žalobce argumentuje tím, že rozhodnutí o odstranění stavby neobsahuje vysvětlení, zda odstraňovaná stavba potřebovala nebo nepotřebovala stavební povolení či jiné rozhodnutí stavebního úřadu. Touto námitkou se ale krajský soud nemůže zabývat, protože napadené rozhodnutí o odvolání ji vůbec neřeší a stojí pouze na otázce splnění podmínek odvolacího

řízení, ne na věcném přezkumu rozhodnutí o odstranění stavby. A žádné přípustné námitky proti zákonnosti odvolacího rozhodnutí žalobce neuplatnil.

16. Co se tvrzené nicotnosti týká, podle žalobce je to tak závažná vada, že ji musí krajský soud řešit i přesto, že se pozdě odvolal. Nemá pravdu. Nicotnost prvostupňového rozhodnutí (o odstranění stavby) krajský soud vůbec řešit nemůže, jak už bylo výše řečeno. A o nicotnosti napadeného rozhodnutí (o opožděném odvolání) zde nemůže být řeči, protože žalovaný zcela jistě měl pravomoc i příslušnost o žalobcově odvolání ve stavební věci rozhodnout. Žalobce to ostatně ani nezpochybňoval.
17. Nad rámec nutného odůvodnění (*obiter dictum*) nicméně musí krajský soud ve stručnosti žalobce ubezpečit, že jím tvrzené důvody v žádném případě nezakládají nicotnost ani u rozhodnutí o odstranění stavby. První důvod, že snad stavební úřad rozhodl na základě neplatné právní normy, neobstojí. Žalobce sám uznává, že věc měla být posouzena a rozhodnuta podle „starého“ stavebního zákona č. 183/2006 Sb., protože řízení bylo zahájeno za jeho účinnosti. Žalobce ovšem namítá, že stavební úřad necitoval příslušné přechodné ustanovení z nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. Odkaz na nový stavební zákon v rozhodnutí o odstranění stavby sice chybí, to ale nezakládá tak závažnou vadu, jakou je nicotnost. Stavební úřad věc správně posoudil podle úpravy původního stavebního zákona. Absence odkazu na § 330 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., který stanoví, že se řízení zahájená před nabytím účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů, je tak pouze drobným formálním nedostatkem.
18. Druhý důvod nicotnosti má spočívat v nepřesném označení stavby, která má být rozhodnutím odstraněna. Rozhodnutí o odstranění stavby ukládá tuto povinnost v první řadě žalobci. Ten byl přítomen prohlídky stavebního úřadu a jistě ví, jaké stavby se řízení dotýká. Stavební úřad nadto v rozhodnutí o odstranění stavby vymezil stavbu dostatečně – jde o stavbu ve dvorní části rodinného domu č.p. X v B., dvoupodlažní, obdélníkového půdorysu o rozměrech cca 5 x 12 m u hranice s pozemky parc. č. XB, XC a XD. Žádná další stavba by se ke hranici s těmito pozemky nevešla. Podle soudu je to zcela nesporné a dostačující označení rozestavěné stavby, pochopitelné i pro případného vykonavatele, pokud by žalobce stavbu neodstranil dobrovolně sám.
19. Závěrem soud pro úplnost dodává, že žalobce ve věci podal stavebnímu úřadu podnět k zahájení přezkumného řízení a podnět k prohlášení nicotnosti rozhodnutí o odstranění stavby. Oběma se stavební úřad zabýval a oba byly neúspěšné.

V. Náklady řízení

20. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu by jinak – jakožto úspěšnému účastníkovi řízení – právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu mu je však nelze přiznat, neboť nepřesahují rámec jeho běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 26. 6. 2025

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu